

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
styczeń 2022 r.,
nr 1(589)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcja@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcja@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcove@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, skrótów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszystkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Od redaktora

Cz 5654
Nr idw. 6155

Na pewno największym wydarzeniem mijającego roku był szczyt klimatyczny COP26, który rozpoczął się 31 października w Glasgow, po rocznej przerwie spowodowanej pandemią. Podczas szczytu padły deklaracje o zakończeniu wycinek lasów, redukcji emisji metanu do 2030 roku, zakończeniu spalania węgla i redukcji emisji z transportu.

Powstała koalicja państw na rzecz odejścia od wydobycia ropy i gazu. Negocjacje posunęły naprzód globalne działania na rzecz klimatu, ale zdaniem ekspertów, wciąż daleko do przełomu potrzebnego, by powstrzymać katastrofę klimatyczną. Rok 2021 obfitował też w liczne inicjatywy dotyczące Europejskiego Zielonego Ładu, którego celem jest nie tylko wywołanie korzystnych zmian w wielkim przemyśle i energetyce, ale także przekonanie do nich mieszkańców, aby dostrzegli potrzebę przeciwdziałania zmianom klimatu. Pierwszy w tym roku numer „Środowiska” otwieramy subiektywnym kalendarium ważnych wydarzeń, które miały miejsce w minionym roku.

Naukowcy ostrzegają: ludzkość zmierza ku nieuchronnemu wymarciu. Dwustu liderów świata nauki i biznesu w liście otwartym do Sekretarza Generalnego ONZ Antonia Guterresa wzywa do utworzenia nowego Biura ONZ ds. Strategicznych Zagrożeń, które będzie koordynować globalne badania nad długoterminowymi zagrożeniami dla ludzkości oraz sposobami im zapobiegania. Wśród możliwych przyszłych zagrożeń (długoterminowych) dla ludzkości liderzy wymieniają: słabnące pole magnetyczne Ziemi, zatrzymujący oceany gazowy siarkowodor, wymykającą się spod kontroli nanotechnologię i utratę kontroli nad przyszłymi formami sztucznej inteligencji. Czeką nas też globalna epidemia, na którą nie będzie lekarstwa, erupcja wulkanów czy zderzenia asteroid z naszą planetą. Nie napawa to optymizmem.

Według danych Banku Światowego obszary rolnicze zajmują 36,9% całkowitej powierzchni lądów, z czego jedna trzecia to grunty orne. W latach 2007–2016 rolnictwo było odpowiedzialne za około 23% globalnej emisji gazów cieplarnianych. Emisje z sektora rolnictwa odpowiadały za 13% światowych emisji CO₂, 44% CH₄ i aż 82% N₂O. Rolnictwo generuje obecnie 12% wszystkich gazów cieplarnianych emitowanych przez Unię Europejską. Jak sprawić, żeby rolnictwo było neutralne klimatycznie? Na ten temat dyskutowano, podczas debaty zorganizowanej przez Instytut na rzecz Ekorozwoju. Zamieszczamy relację z tej debaty.

Emisje z rur wydechowych, ścieranie się opon i klocków hamulcowych, ale też hałas, zmiana nawyków i wzorców mobilności, czy także wpływ na zdrowie psychiczne – to tylko niektóre z negatywnych czynników i konsekwencji dominacji ruchu samochodowego nad aktywną mobilnością w polskich miastach. HEAL Polska opublikowało broszurę „Transport drogowy i zdrowie”, która analizuje rozległy wpływ transportu drogowego na zdrowie ludzi. Dokument jest dedykowany przede wszystkim osobom związanym z ochroną zdrowia, ale może też posłużyć wszystkim zaangażowanym w działania na rzecz poprawy jakości powietrza i życia w polskich miastach. Omawiamy tę broszurę.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”.

2022 KCz. 038

Spis treści

ROK 2021 W EKOLOGII	4
EKOSERWIS	7
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	8
ROLNICTWO PRZYSZŁOŚCI – Jacek Żyśk	10
POLACY CORAZ DALEJ OD NATURY	12
POLSKIE WSPARCIE NA RZECZ KLIMATU – Jacek Żyśk	14
PERSPEKTYWY ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI W POLSCE – Nowy program NFOŚiGW	16
NIE TYLKO SPALINY – J.Z.	18
ZAGROŻENIA DLA LUDZKOŚCI – Krystyna Forowicz	20
CZY TRZEBA BAĆ SIĘ SPALARNI? – A.Z.	22
NIE MARNUJMY – Aldona Żyśk	24
ROP, SUPLEMENTY I... TOREBKI PO CHIPSACH – Aldona Żyśk	26
INTELIGENTNY DOM TO TAŃSZY PRĄD I GRZANIE – Mariusz Gadomski	28
KRES ERY WIEŻOWCÓW – Krystyna Forowicz	30
ŻEGLARZE JUŻ CZEKAJĄ NA SEZON – Jacek Żyśk	32
OCHRONA DRAPIEŻNIKÓW – Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej NFOŚiGW	34
DZIKUS SPOD SARNIEJ SKAŁY – Kalina Polak	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	40
WIEKOWE DRZEWO NAD SKALNYM URWISKIEM – Tomasz Kowalik	42
IMPREZY TARGOWE W 2022 ROKU	43

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
luty 2022 r.,
nr 2(590)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcja@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacko Zysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacko.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcja@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Ereciński - Przemysław (erecinski@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wyceda@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowa@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalina@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Zysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT na wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Politechnika Poznańska

Biblioteka
Czytelnia

Od redaktora

Komitet Naukowy Koalicji Klimatycznej apeluje do szefów resortów edukacji oraz klimatu i środowiska o przyspieszenie działań nad uzupełnieniem podstawy programowej nauczania w szkołach o edukację na temat zmiany i ochrony klimatu, która będzie oparta na danych naukowych i prowadzona w ramach obowiązujących przedmiotów. Naukowcy we wspólnym liście do ministrów Anny Moskwy i Przemysława Czarńka podkreślają znaczenie rzetelnej edukacji klimatycznej w walce z kryzysem klimatycznym. W swoim apelu naukowcy podkreślają, że z zadowoleniem przyjęli podpisanie 17 sierpnia 2021 r. przez kierowników obu resortów listu intencyjnego wyrażającego wolę współpracy na rzecz edukacji ekologicznej i klimatycznej, co niewątpliwie było pokłosiem kampanii społecznej „Tak! dla edukacji klimatycznej” i petycji za taką edukacją podpisaną przez ponad 60 tysięcy obywateli i przekazanej prezesowi Rady Ministrów. Jednak sam list intencyjny to za mało. Muszą za nim iść konkretne i szybkie działania, które zaowocują przedstawieniem do końca I kwartału 2022 r. propozycji programowych, zgodnych z najnowszą wiedzą naukową, które zostaną przedłożone do konsultacji społecznych. Apelują, by rzetelna edukacja klimatyczna znalazła się w podstawie programowej polskiej szkoły na wszystkich etapach nauczania już od września 2022 roku.

Zdrowie ludzi, zwierząt i środowisko przyrodnicze mają być lepiej chronione w Polsce dzięki porozumieniu o współpracy, które Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) zawarł 20 stycznia z Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN). Obie instytucje postanowiły ściśle współdziałać w zapobieganiu zagrożeniom, które wynikają z obrotu i stosowania w polskim rolnictwie (w tym ogrodnictwie i sadownictwie) środków ochrony roślin. Wspólną troską NFOŚiGW i GIORiN będzie także zapewnienie bezpieczeństwa fitosanitarnego kraju. Przedstawiamy szczegóły porozumienia.

W Polsce brakuje badań i opracowań na temat poziomu świadomości klimatycznej sadowników, ich wiedzy na temat skutków zmiany klimatu, a także ich gotowości i możliwości podejmowania działań adaptacyjnych oraz mających na celu powstrzymanie zmiany klimatu i dostosowanie się do wymogów wdrażanych polityk. Dlatego w maju i czerwcu 2021 roku, na zlecenie Koalicji Klimatycznej, pracownia doradczo-badawcza EDBAD przeprowadziła badania wśród sadowników prowadzących swoją działalność w jednym z najważniejszych regionów sadowniczych w Polsce – okolicach Sandomierza. Efektem badań jest publikacja „Sadownicy wobec zmiany klimatu i jej skutków. Raport z badań z regionu sandomierskiego”. Zapoznajemy Państwa z tym raportem.

Na przełomie grudnia i stycznia NIK opublikowała dwa bardzo ważne raporty: pierwszy z nich dotyczył marnowania żywności, drugi zaś suplementów diety i ich kontroli. Omawiamy wyniki kontroli NIK

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowisko”.

Jacko Zysk

Spis treści

Foto: Paweł Wójcik

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
FUNDUSZE INFORMUJĄ	8
MARNOWANIE ŻYWNOSCI I SUPLEMENTY POD LUPĄ NIK – A.Z.	10
KLIMATYCZNY APEL	12
STANOWISKO – Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój” w sprawie rozwoju biogazowni w Polsce	14
ZIELONE CIEPŁO	15
NIE ZNAMY PRAWDZIWEJ SKALI EMISJI METANU W POLSCE	18
WPR – PO PIERWSZE GLEBA – Krystyna Forowicz	20
SADOWNICY WOBEC ZMIANY KLIMATU – A.Z.	22
ZDROWIE LUDZI, ZWIERZĄT I ŚRODOWISKO BĘDĄ LEPIJ CHRONIONE	24
SPOSOBY NA TAŃSZĄ ENERGIĘ – Mariusz Gadomski	26
MAŁA RETENCJA W DOMU – A.Z.	28
TWORZYWA SZTUCZNE NIE POWINNY BYĆ MARNOTRAWIONE PLASTIKOWE JEDNORAZÓWKI. LEGALNE, CZY NIE? – Fundacja WWF Polska	30
MIASTA TONĄ W NIEDOPAŁKACH ROŚLINY OCZYSZCZAJĄ POWIETRZE – Aldona Zysk	32
ZIEMI ZABRAKNI PIASKU – Krystyna Forowicz	33
MYŚLIWY W LESIE – z Anną Szumera, lektorem prawa łowieckiego, członkiem Komisji Kultury i Etyki Łowieckiej oraz komisji szkoleniowej Okręgu Chełmskiego, sędzią i instruktorem strzelectwa myśliwskiego, członkiem Koła Łowieckiego nr 23 „Szarak” w Chełmie rozmawia Kalina Polak	34
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ W KUCHNI I NA TALERZU GRAMY W ZIELONE – Tomasz Kowalik	38
	40
	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
marzec 2022 r.,
nr 3(591)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS

ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 601 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysli (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Polska i Czechy podpisały 3 lutego 2022 ugodę w sprawie trwającego od lat sporu w związku ze szkodliwą dla środowiska i klimatu działalnością kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów. Wskutek konfliktu polsko-czeskiego zapłacimy ponad 313 milionów złotych kar do budżetu Komisji Europejskiej za niezastosowanie się do postanowienia TSUE nakazującego czasowe wstrzymanie wydobycia węgla w Turowie. Porozumienie z Czechami zakłada m.in. zapłatę w sumie 45 mln euro przez Polskę stronie czeskiej (35 mln euro ma zapłacić rząd, a 10 mln euro PGE). Czechy mają z kolei wycofać skargę do TSUE i zrzec się wszelkich roszczeń w sprawie kopalni w Turowie. Piszemy więcej o szczegółach tego porozumienia.

W związku z galopującymi cenami praktycznie wszystkich nośników energetycznych (węgla, gazu, energii elektrycznej i biomasy) Polski Alarm Smogowy wystosował apel do premiera Morawieckiego o pilne działania rządu na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków w Polsce oraz przywrócenie korzystnego systemu rozliczeń dla prosumentów. – Najlepszą tarczą przed rosnącymi cenami energii jest poprawa efektywności energetycznej budynków, a więc zmniejszenie ilości energii, która jest potrzebna, żeby je ogrzać, bez względu na rodzaj używanego paliwa – mówi Andrzej Guła, lider PAS. – Większe wsparcie do ogrzewania domów nie tylko obniży rachunki za ogrzewanie, ale również pomoże w walce ze smogiem i poprawi niezależność energetyczną Polski. Najtańsze, najbezpieczniejsze i najbardziej ekologiczne paliwo to takie, którego nie musimy spalać. Omawiamy apel Polskiego Alarmu Smogowego.

Kampania określona przez Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie jako „edukacyjna” trwała do końca lutego. Z telewizji, internetu, billboardów mogliśmy dowiedzieć się, że polityka klimatyczna UE odpowiada za wysokie ceny energii elektrycznej. Autorzy kampanii przekonywali, że na skutek wzrostu cen uprawnień do emisji CO₂ w unijnym systemie ETS aż 60% kosztu produkcji energii elektrycznej w Polsce to koszty „opłaty klimatycznej”. Jeszcze w 2018 r. udział ten wynosił niespełna 20%. Koalicja Klimatyczna jest zdania, że polityka klimatyczna nie odpowiada za dramatyczny wzrost cen energii. – To manipulacja, w dodatku szalenie niebezpieczna, ponieważ obrzydzanie społeczeństwu Unii Europejskiej to prosta droga do polexitu – mówią jej eksperci. Przedstawiamy komentarze ekspertów Koalicji Klimatycznej.

Ogłoszono wyniki plebiscytu na klimatyczną bzdurę roku. Spośród zgłoszonych przez internautów kandydatur nominowano 9 finalistów, na których oddano łącznie niemal 4 tysiące głosów. Pierwsze miejsce zajął poseł Marek Suski za wypowiedź: Nasze lasy i nasze zielone uprawy pochłaniają więcej, niż emitujemy CO₂. To stwierdzenie zupełnie nie zgadza się z tym, co wykazuje w swoich raportach Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE). W 2019 roku Polska wyemitowała, według KOBiZE, ok. 319,5 mln t CO₂, z czego lasy wraz z uprawami pochłonęły jedynie ok. 17 mln ton CO₂ – czyli mniej więcej 5% całkowitych emisji naszego kraju.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”.

Spis treści

EKOSERWIS

W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce

SPÓR DOTYCZĄCY TUROWA ZAKOŃCZONY

NIEBEZPIECZNA MANIPULACJA – Czy polityka klimatyczna odpowiada za 60% kosztów energii

KONGRES CZYSTEGO POWIETRZA – J.Z.

LUBLIN ZBIERA LAURY ZA ELEKTROMOBILNOŚĆ – Mariusz Gadomski

KLIMATYCZNA BZDURA ROKU

W SEJMIE, SENACIE, URZĘDZIE RADY MINISTRÓW

ODPOWIEDZIALNOŚĆ WŁADZ PUBLICZNYCH – ZA ODDYCHANIE ZANIECZYSZCZONYM POWIETRZEM (cz. 1) – dr Bartosz Draniewicz

TRANSGRANICZNE PRZEMIESZCZANIE ODPADÓW A GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM – dr inż. Beata B. Kłopotek

TERMOMODERNIZACJA I FOTOWOLTAIKA – Polski Alarm Smogowy wystosował apel do premiera

MILIARDY NA RETENCJĘ – Krystyna Forowicz

CZYSTY TRANSPORT W POLSKICH MIASTACH? – Heal Polska

JEDZMY MNIEJ MIĘSA – Aldona Żyśk

MECHATE KUSI – Krystyna Forowicz

GEŚ TUNDROWA KRÓLOWĄ ZIMY – Zimowe ptakolice 2022 – Aldona Żyśk

NFOŚIGW WESPRAŁE WALKĘ Z INTERNETOWYM HANDLEM GATUNKAMI INWAZYJNYMI

Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ

CICHY MYŚLIWIY – Tomasz Kowalik

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
kwiecień 2022 r.,
nr 4(592)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcja@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcja@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysły (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Kryzys klimatyczny to ogromny problem dzisiejszych czasów – są jednak momenty, kiedy zadbanie o dobro Ziemi spada na dalszy plan. W czasie, kiedy sytuacja ekonomiczna jest nadzwyczajna, praca mechanizmów takich jak ETS i ESR może być znacznie utrudniona. Co się stanie, gdy wspomniane systemy nie będą mogły współpracować? Jakiej perspektywy polityki klimatycznej w sytuacji wojny Rosji z Ukrainą? Na te pytania starali się odpowiedzieć eksperci zaproszeni do debaty online przez Instytut na rzecz Ekorozwoju. Rozmawiali o zależnościach między mechanizmami obrony klimatu a wojną. Zamieszczamy relację z tej konferencji.

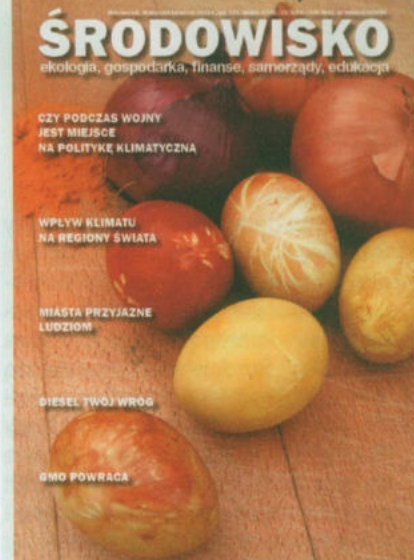
Nie ma wątpliwości, że wojna w Ukrainie rodzi konieczność redefiniowania podejścia do kwestii bezpieczeństwa. Mówimy już nie tylko o strategicznym wyzwaniu dekarbonizacji gospodarki i polskich miast, ale również derusyfikacji – szybkiego odejścia od paliw z Rosji. Forum Energii zorganizowało konferencję „Miasta w obliczu kryzysu klimatycznego i energetycznego”. Jednym z prelegentów był prof. Jerzy Buzek, były premier RP, były przewodniczący Parlamentu Europejskiego, a obecnie poseł do Parlamentu Europejskiego, przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii. – Wykorzystywanie agresji Rosji na Ukrainę, by dla doraźnych celów politycznych atakować politykę klimatyczną Unii Europejskiej, jest skrajnie nieodpowiedzialne i szkodliwe. Tym bardziej że to jest nasza polityka, bo nasz obecny rząd zgodził się na wszystkie założenia i kryteria tej polityki z Europejskim Zielonym Ładem i pakietem Fit for 55 włącznie. Dzisiaj ze względu na agresję rosyjską to sprawa naszego bytu państwowego. Musimy się odciąć od paliw kopalnych i to jak najszybciej – mówił.

Naukowcy pracujący pod egidą ONZ przedstawili wnioski dotyczące skutków zmian klimatycznych dla Polski i świata, m.in. wicher, powodzi, suszy i fal upałów. Raport grupy roboczej II na temat wpływu klimatu na regiony świata podkreśla, że zebrane dowody naukowe (przeanalizowano 34 tys. prac naukowych) są niepodważalne. Raport omawia wpływ zmian klimatu na ekosystemy i społeczeństwa z uwzględnieniem słabych punktów oraz zdolności przystosowawczych do obecnych i przyszłych zmian. Dokument podkreśla zagrożenia dla ludzi i środowiska wynikające z ciągłych emisji oraz analizuje zagrożenia dla poszczególnych regionów i systemów naturalnych. Omawiamy najnowszy raport IPCC. Piszemy, co oznacza dla Polski.

Podczas konferencji z okazji Światowego Dnia Wody, zorganizowanej przez PAN, omówiono najnowszy raport UNESCO. W tym roku poświęcony był wodom podziemnym. Około 97% wszystkich wód na kuli ziemskiej stanowią wody słone, na wody słodkie przypada nieco ponad 3%, z czego połowa to wody związane w lodowcach, a około 1,6% to dostępne wody słodkie. Stosunek wód powierzchniowych do wód podziemnych jest ogromny, bo te ostatnie stanowią 99% wszystkich dostępnych wód słodkich. – Widzimy jak ważne są wody podziemne i jak ważny jest raport, który odnosi się do ich funkcjonowania w systemie przyrodniczym i społecznym – podkreślał podczas konferencji prof. Marek Degórski z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowisko”.

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
FUNDUSZE INFORMUJĄ	8
ZAPRZESTANIE IMPORTU WĘGLA, GAZU I ROPY Z ROSJI – Apel Koalicji Klimatycznej do polskiego rządu	10
CZY PODCZAS WOJNY JEST MIEJSCE NA POLITYKĘ KLIMATYCZNĄ? – Jacek Żyśk	12
MUSIMY SIĘ ODCIĄĆ OD PALIW KOPALNYCH – Jacek Żyśk	14
WOJNA W UKRAINIE PRZYSPIESZY TRANSFORMACJĘ ENERGETYCZNĄ – Komunikat Interdyscyplinarnego Zespołu Doradczego do spraw Kryzysu Klimatycznego przy Prezesie PAN	16
WPLYW KLIMATU NA REGIONY ŚWIATA – Jacek Żyśk	18
W JAWORZNIE AUTOBUS NA WODÓR	20
DIESEL TWÓJ WRÓG – Fundacja Promocji Pojazdów Elektrycznych	21
MIASTA PRZYJAZNE LUDZIOM – Jacek Żyśk	22
ROŚNIE ZIELONY TRANSPORT – Krystyna Forowicz	24
KLUCZOWY ROK DLA ENERGETYKI – Mariusz Gadomski	26
LASY A ZMIANY KLIMATU – Aldona Żyśk	28
WODY PODZIEMNE – UKRYTE ŹRÓDŁA – Jacek Żyśk	30
CZEKAŁA NA DESZCZ – Zbigniew Karaczun, prof. SGGW, ekspert Koalicji Klimatycznej	32
GMO POWRACA – Krystyna Forowicz	34
METALOFITY DO ZADAŃ SPECJALNYCH – Aldona Żyśk	36
PERŁA POLSKIEGO WYBRZEŻA – Kalina Polak	38
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	40
OCZEKIWANIE NA SKRZYDŁATYCH GOŚCI – Tomasz Kowalik	42

siębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
maj 2022 r.,
nr 5(593)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysława II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (igorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT na wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem **PR 3809**.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Za naszą granicą toczy się bezwzględna wojna. Każdy dzień przynosi nową wiedzę o kolejnych zbrodniach popełnianych przez rosyjskiego agresora. Wszyscy doskonale wiemy, jaką rolę odgrywają rosyjskie surowce, zwłaszcza energetyczne na rynku europejskim i światowym.

Wyzwania związane z transformacją energetyczną Polski w najbliższych latach są ogromne. Poprawa infrastruktury przesyłowej, zwiększenie efektywności OZE, a także inwestycje w energię jądrową i nowe technologie stanowią, zdaniem ekspertów branży energetycznej, skuteczny sposób odejścia od paliw kopalnych.

Tej tematyce poświęcona była konferencja EuroPOWER & OZE POWER, platforma dialogu na temat aktualnych wyzwań i problemów dotyczących sektora energetycznego w Polsce. To dwa dni obrad, 10 paneli dyskusyjnych, poprzedzonych referatami wprowadzającymi. Staraliśmy się omówić najważniejsze wątki tej konferencji.

Co dalej z pakietem Fit for 55 i systemem EU ETS? Jak wojna w Ukrainie wpłynie na politykę klimatyczną UE? Czy agresja Rosji odłoży w czasie transformację energetyczną państw UE i sprawi, że zapomnimy o klimacie? – to pytania, na które szukano odpowiedzi podczas debaty eksperckiej zorganizowanej 7 kwietnia przez Stowarzyszenie na rzecz Efektywności im. prof. Krzysztofa Żmijewskiego.

W debacie wzięli udział Ilona Jędrasik, kierowniczka Programu Infrastruktura Paliw Kopalnych w Polsce w Fundacji ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, Piotr Woźny, prezes Zarządu ZE PAK SA oraz dr Grzegorz Maśloch, adiunkt w Katedrze Ekonomiki Finansów Samorządu Terytorialnego SGH. Zamieszczamy relację z tej debaty.

Ponad 100 polskich naukowców apeluje do polityków, przedsiębiorców i wszystkich obywateli: „POŚLUCHAJCIE NAS I DZIAŁAJMY RAZEM DLA KLIMATU. Nie wolno dłużej zwlekać. Wszyscy mamy wkład w zmianę klimatu, więc wszyscy podejmijmy wysiłek, by ją spowolnić. Nie mamy drugiej planety – musimy uratować tę jedyną”. Apel został upubliczniony 22 kwietnia w Dniu Ziemi.

– Zmiana klimatu jest największym wyzwaniem, z którym musimy się zmierzyć. Podjęcie odpowiedzialnych i celowych działań, a przy tym zaangażowanie jak największej grupy osób jest jedyną drogą, jeśli chcemy powstrzymać najgorsze scenariusze kryzysu klimatycznego. Nauka zna rozwiązania, wie co musimy zrobić, ale jej głos nadal jest za mało słyszalny. Gubi się w medialnym szumie, wśród wypowiedzi polityków i celebrytów – mówi prof. dr hab. Szymon Malinowski z Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego i Nauki o Klimacie.

Ambasadorowie krajów nordyckich zaprosili 22 kwietnia na „Dzień nordycki” – inspirującą konferencję „Miasta katalizatorami zielonej transformacji”. Konferencja podzielona była na cztery panele: duński, fiński szwedzki i norweski, podczas których eksperci z poszczególnych państw, ale także z Polski, przedstawiali swoje doświadczenia w wybranych obszarach dotyczących zrównoważonego rozwoju miast.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowisko”.

Spis treści

Ekoserwis w Komisji Europejskiej – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	4
Polityka klimatyczna w obliczu wojny – Jacek Żyśk	6
Transformacja energetyczna – Jacek Żyśk	8
To konieczność – Jacek Żyśk	10
Ekogospodarka XXI wieku – Międzynarodowy Szczyt Klimatyczny TOGETAIR 2022 – Oprac. J.Z.	12
Raport IPCC – Najbliższe lata decydujące dla ochrony klimatu – Koalicja Klimatyczna	14
Sorry, nie taki mamy klimat! – Ponad 100 polskich naukowców apeluje do polityków	16
Skup gruntów pod nowe lasy – Jacek Żyśk	17
Lasom zagraża szkodnictwo – Aldona Żyśk	19
Ruszyła czwarta edycja programu „Mój Prąd” – Oprac. J.Z.	21
Woda w lasach – Aldona Żyśk	22
Rolnictwo regeneracyjne – Zdrowa gleba najlepszym sposobem na magazynowanie węgla – Oprac. J.Z.	24
Bez cementu nie ma przyszłości – Aldona Żyśk	26
Deszczówka, szara woda, ścieki w gospodarce o obiegu zamkniętym – Ewa Świerkula, Instytut na rzecz Ekorozwoju	28
Miasta katalizatorami zielonej transformacji – Aldona Żyśk	30
Sen w wielkim mieście – Krystyna Forowicz	32
Nie da się uciec przed smart city – Adam Wojtkowski, general manager CEE w Red Hat	34
Geotermię świat docenia – Krystyna Forowicz	36
Klangor karpiniowski – Kalina Polak	38
Z naszej poczty e-mailowej	40
Cenne i rzadkie rośliny – Adam Erechemia	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
czerwiec 2022 r.,
nr 6(594)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Galczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysły (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadamski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wyce@nieuchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, skrótów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Od redaktora

Fundusze unijne na zieloną energię to temat debaty zorganizowanej przez Instytut na rzecz Ekorozwoju. Dyskutowano na temat środków Unii Europejskiej, które mają być rozdysponowane na lata 2021–2027 i ich wpływie dla dobra zrównoważonego klimatu. Czy dzięki nim zwalczymy smog i odblokujemy rozwój odnawialnych źródeł energii? Czy wspomogą w niezależnieniu się od paliw kopalnych płynących z Rosji? Czy Fundusze Unijne są wystarczające, by wesprzeć rozwiązanie tego problemu? Czy pula pieniędzy z Unii zapewni szybszą transformację energetyczną? Między innymi na te pytania próbowaliśmy odpowiedzieć eksperci podczas debaty. Zamieszczamy obszerną relację z tego spotkania.

Koalicja Żywa Ziemia, Polski Klub Ekologiczny, Coalition Clean Baltic zorganizowali międzynarodową konferencję na temat rozwiązań dotyczących przyszłości rolnictwa w Polsce i w Europie. Podczas konferencji zaprezentowano tematy związane ze Wspólną Polityką Rolną (WPR), rolnictwem ekologicznym i agroekologią, w tym praktykami rolniczymi mającymi wpływ na utrzymanie gleby w dobrej kulturze rolnej i zapobieganiu ucieczki substancji biogennych do wód powierzchniowych i Bałtyku. Poruszone zostały również tematy związane z dobrostanem zwierząt i wpływem produkcji zwierzęcej na środowisko, klimat i ludzi oraz ograniczeniem pestycydów w produkcji rolnej. Zamieszczamy relację z tej konferencji.

Wielkie fermy przemysłowe zwierząt stwarzają zagrożenie dla zdrowia ludzi i dewastują środowisko przyrodnicze. Mogą być źródłem smogu fermowego oraz patogenów opornych na wszystkie antybiotyki. – To tykająca bomba, która naraża nas wszystkich na nowe pandemiczne – mówią lekarze. – To dzwonek alarmowy dla polityków w Polsce, Unii Europejskiej, aby zmienić sposób funkcjonowania naszego rolnictwa i uchronić środowisko przed katastrofą ekologiczną – ostrzegają naukowcy. Fermi przemysłowe mają też duży wpływ na zmiany klimatu. Generują więcej gazów cieplarnianych niż wszystkie formy transportu razem wzięte. Polecamy Państwu uwadze artykuł „Epidemia z kurnika”.

Piknik Naukowy to plenerowe wydarzenie upowszechniające naukę. Instytuty naukowe, wyższe uczelnie, koła studenckie i wiele innych organizacji i instytucji prezentuje swoje najnowsze badania i dzieli się wiedzą z uczestnikami wydarzenia. W tym roku tematem przewodnim pikniku, który miał miejsce 21 maja w Centrum Nauki Kopernik, a także na terenach otaczających Centrum, organizowanego przez Centrum Nauki Kopernik i Program 1 Polskiego Radia była „woda”. Były pokazy, eksperymenty, spotkania z ekspertami, aktywności plenerowe. Swoje propozycje zaprezentowało 40 wystawców. Zamieszczamy relację z pikniku.

Wiosna to czas kiedy znacząco poszerza się asortyment sezonowych warzyw i owoców. Warto sięgnąć w tym czasie po sałatę, rzodkiewkę czy szparagi, bo to ich najbardziej brakuje nam zimą. Najlepsze warzywa i owoce są te wybierane zgodnie z kalendarzem sezonowości. Wczesną wiosną można już kupić ogórki czy pomidory z upraw szklarniowych, ale najsmaczniejsze będą latem, kiedy dojrzeją w słońcu. Przedstawiamy badania na temat konsumpcji najpopularniejszych warzyw i owoców w maju.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowisko”.

Jacek Żyśk

Spis treści

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
NIE PACHNIE ŁADNIE – NIK o zbieraniu i oczyszczaniu ścieków komunalnych	8
FUNDUSZE UNIJNE NA ZIELONĄ ENERGIĘ – Jacek Żyśk	10
BIOPALIWA STAŁE – ŹRÓDŁEM BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO – dr inż. Krystyna Kubica, ekspert Polskiej Izby Ekologii	12
WĄSKIE GARDŁO SIECI ENERGETYCZNEJ – Mariusz Gadamski	14
ZŁOTA DEKADA POLSKIEJ FOTOWOLTAIKI	16
W SEJMIE, SENACIE, URZĘDZIE RADY MINISTRÓW	17
ODPOWIEDZIALNOŚĆ WŁADZ PUBLICZNYCH ZA ODDYCHANIE ZANIECZYSZCZONYM POWIETRZEM (cz. 2) – dr Bartosz Draniewicz	22
GLOBALNE PRAWO ŚRODOWISKA – Recenzja – Marian Banach	28
EKONOMIA VERSUS ŚRODOWISKO – A.Z.	29
METALE NOWEGO STULECIA – Krystyna Forowicz	30
SZANSE I BARIERY ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO – Aldona Żyśk	32
EPIDEMIA Z KURNIKA – Krystyna Forowicz	34
PIKNIK Z WODĄ – Aldona Żyśk	36
MOTYLEK – KOLOROWY BIOINDYKATOR – Kalina Polak	38
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	40
WCZORAJ NA TALERZU – Jacek Żyśk	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
lipiec-sierpień 2022 r.,
nr 7-8(595-596)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Głoczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszystkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Od redaktora

Wydarzenia na świecie i wojna w Ukrainie zdecydowanie zweryfikowały myślenie nas wszystkich. Dzisiaj już nikt nie ma wątpliwości, że szybka transformacja energetyczna jest konieczna. Wszyscy zastanawiamy się jak odejść od paliw kopalnych z Rosji? Ile energii elektrycznej może pochodzić z odnawialnych źródeł energii? Co z szybkim rozwojem farm wiatrowych i słonecznych? Jak zintensyfikować działania mające na celu rozwój technologii niezależnych od warunków atmosferycznych, czyli wykorzystujących energię wody czy ciepła ziemi? W czasie, gdy z wielkim niepokojem śledzimy ciągle podążanie w kierunku katastrofy klimatycznej i środowiskowej, wojna w Ukrainie dodatkowo uświadamia nam, jak kruche są podstawy naszego życia oraz jak realna jest możliwość niewyobrażalnych tragedii i cierpienia. Świadomość zagrożeń jest tym dotkliwsza, że zapowiadane konsekwencje zmiany klimatu mogą w najbliższych latach znacząco zwiększyć ryzyko nasilenia się konfliktów zbrojnych, niszcząc całe ekosystemy, materialny i niematerialny dorobek ludzkości, istniejące więzi społeczne i tak niezbędne relacje człowieka z naturą.

Tej tematyce poświęcamy kilka materiałów w bieżącym numerze „Środowiska”. Polecamy Państwa uwadze artykuły „Zielone bezpieczeństwo energetyczne”, „Neutralność klimatyczna – konieczność czy szansa?”, „W obronie naszej planety!”, „Mamy rozwiązania i wiemy co robić”, „Fala renowacji”.

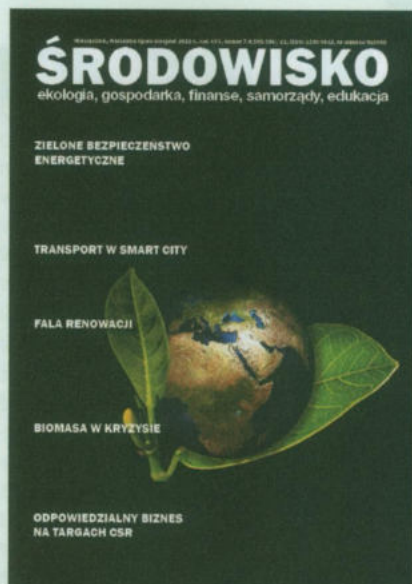
Omawiamy również konferencję poświęconą gospodarce odpadami, a konkretnie projektowanemu systemowi rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP), który przynajmniej w założeniu, powinien ją usprawnić. Dyskutanci zastanawiali się jak jednocześnie wdrożyć ROP oraz poprawić selektywną zbiórkę i recykling odpadów w Polsce.

Zapraszamy także Państwa na Targi Odpowiedzialnego Biznesu (CSR). Podczas targów miała miejsce premiera raportu „Odpowiedzialny biznes w Polsce 2021. Dobre praktyki”. W publikacji zaprezentowano 1677 dobrych praktyk zgłoszonych przez niemal 300 organizacji. W kategorii „Środowisko” przedstawiono 400 przykładów działań prowadzonych przez firmy w zakresie CRS. Polecamy Państwu również lekturę dwóch bardzo ciekawych wywiadów, jeden z nich poświęcony jest zielonej rewolucji w rolnictwie, a drugi zielonej rewolucji w naszych codziennych wyborach, w tym w... diecie. Poruszamy też wiele innych, naszym zdaniem, interesujących tematów, chociażby dotyczących kłopotów związanych z wstrzymaniem importu biomasy do Polski z Ukrainy, Białorusi i Rosji czy budownictwa z drewna.

Zamieszczamy obszerną relację z Dnia Informacyjnego Programu LIFE, a na koniec informujemy o wynikach plebiscytu „Serce dla zwierząt”. Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”. Następne wydanie we wrześniu.

Jacek Żyśk

Spis treści

Ekoserwis	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
ZIELONE BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE – Jacek Żyśk	8
NEUTRALNOŚĆ KLIMATYCZNA – KONIECZNOŚĆ CZY SZANSA? – Jacek Żyśk	10
W OBRONIE NASZEJ PLANETY! – Podpisz manifest – Jacek Żyśk	12
MAMY ROZWIĄZANIA I WIEMY CO ROBIĆ – Kongres Regeneracja Miast – Jacek Żyśk	14
FALA RENOWACJI – A.Z.	16
TRANSPORT W SMART CITY – MMC Polska	18
ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA A ZDROWIE DZIECI – Komentarze ekspertów	21
PRODUCENCI NIE SĄ BANKOMATEM – Gospodarka odpadami opakowaniowymi w Polsce – Aldona Żyśk	22
CIEPŁE SZKOŁY W LUBLINIE – Mariusz Gadomski	24
ODPOWIEDZIALNY BIZNES NA TARGACH CSR – Aldona Żyśk	26
BIOMASA W KRYZYSIE – Krystyna Forowicz	28
DOBRE, BO Z NATURY – Krystyna Forowicz	30
LIFE DLA KLIMATU, PRZYRODY I ŚRODOWISKA – Aldona Żyśk	32
ZIELONA REWOLUCJA NIE ZLIKWIDOWAŁA GŁODU – z dr hab. Pauliną Kramarz, prof. nadzwyczajną Uniwersytetu Jagiellońskiego w Instytucie Nauk o Środowisku rozmawia Szymon Bujalski	36
ZIELONA (R)EWOLUCJA DLA KLIMATU – z Ewą Bakotą, dietetyczką i psychodietetyczką rozmawia Kalina Polak	38
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	40
SERCE DLA ZWIERZĄT – Aldona Żyśk	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
wrzesień 2022 r.,
nr 9(597)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS

ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowa@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Zatrucie Odry, drugiej co do wielkości rzeki w Polsce to największa katastrofa ekologiczna ostatnich lat. Martwe ryby w Odrze jako pierwsi zauważyli 26 lipca wędkarze, w okolicy Oławy w województwie dolnośląskim, 31 lipca zebrali już prawie 8 ton martwych ryb. Przedstawiciele Polskiego Związku Wędkarskiego, mieszkańcy terenów nad Odrą podobnie jak i NGOS-y zarzucają administracji rządowej, że zbyt późno przyszli z pomocą Odrze. Zdaniem organizacji pozarządowych katastrofa ekologiczna na Odrze pokazała potrzebę naprawy zarządzania ochroną środowiska i gospodarką wodną w Polsce. W kontekście tym wskazuje się m.in. na konieczność przywrócenia gospodarki wodnej do zakresu właściwości ministra właściwego do spraw środowiska. Informujemy o skutkach i przyczynach katastrofy, chociaż te ostatnie, w chwili oddawania numeru do druku, nie do końca są jeszcze znane.

Celem obrad konferencji „Energia dla niezależności – 2050”, zorganizowanej przez Instytut na rzecz Ekorozwoju, było wypracowanie modelu przemian systemu energetyczno-klimatycznego Polski w obliczu wymagań polityki klimatycznej oraz nowych uwarunkowań geopolitycznych. Konferencja wpisowała się w dyskusję nad przyszłą Polityką energetyczną Polski do roku 2050 i aktualizacją Krajowego planu energii i klimatu do roku 2030, która planowana jest na rok 2023. Zamieszczamy obszerną relację z tego wydarzenia.

W Polsce powstaną nowe elektrownie szczytowo-pompowe, a istniejące zostaną gruntownie zmodernizowane. Pod koniec ub.r. premier Mateusz Morawiecki powołał „Zespół ekspercki ds. Budowy Elektrowni Szczytowo-Pompowych”. Łączna moc wszystkich sześciu funkcjonujących w Polsce elektrowni szczytowo-pompowych wynosi 1,8 GW. Zbudowane zostały w latach 80.–90. ubiegłego wieku. Najstarsza w latach 70. Jak dotąd nie wybudowano żadnej nowej elektrowni wodnej. Ale to się zmienia, bo jeśli chcemy myśleć o wielkiej zielonej mocy z wiatraków i ogniw fotowoltaicznych, to czas budować magazyny energii elektrycznej. Potrzebujemy ich bardzo dużo. Piszemy o perspektywach rozwoju elektrowni szczytowo-pompowych w Polsce.

Zapraszamy do lektury całego numeru „Środowiska”.

J. Żyśk

21 sierpnia zmarł JANUSZ OSTAPIUK, miał 70 lat. Sprawował wiele ważnych funkcji w ochronie środowiska. Był m.in. wiceprezesem EkoFunduszu, wiceministrem ochrony środowiska, prezesem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dyrektorem generalnym Europejskiej Platformy Recyklingu. Był bezpośredni, życzliwy, chętnie dzielił się posiadaną wiedzą i informacjami. Zawsze miał czas dla dziennikarzy. Będzie nam Go brakowało. Zostanie na zawsze w naszej pamięci.

Dziennikarze „Środowiska” i „Odpadów i Środowiska”

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
ŻYCIE W ODRZE GINIE – Aldona Żyśk	8
ENERGIA DLA NIEZALEŻNOŚCI – Jacek Żyśk	10
SPOSOBY NA NIESFORNY PRĄD – Mariusz Gadomski	12
SZCZYTNE, I KOSZTOWNE – Krystyna Forowicz	14
FORUM WIZJA ROZWOJU	16
W SEJMIE, SENACIE, URZĘDZIE RADY MINISTRÓW	17
KONKURENCYJNE TRYBY KWESTIONOWANIA OPŁAT ZA USŁUGI WODNE – dr Bartosz Draniewicz	23
MONITOROWANIE GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM – Informacja Europejskiej Agencji Środowiska – dr inż. Beata B. Kłopotek	27
WYGASZANIE POD KOTŁEM FOTOWOLTAIKI – Paweł Wójcik	29
Z SAMOCHODU NA ROWER LUB AUTOBUS	32
POLSKA NADAL BEZ STREF CZYSTEGO TRANSPORTU – Heal Polska	33
ZAMIAST BETONU WOLĄ ZIELONE POLA – Krystyna Forowicz	34
NIE KAŻDA MOZZARELLA SMAKUJE TAK SAMO – Aldona Żyśk	36
CO W ŁĄKACH ZATOKI PUCKIEJ PLUSKA – Kalina Polak	38
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	40
PIENIŃSKA PERŁA CHRONIONA OD 90 LAT – Tomasz Kowalik	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
październik 2022 r.,
nr 10(598)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS

ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcja@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Galczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcja@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Ercchema - Przemysł (ercchema@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcove@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalina@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Od redaktora

Przekazujemy Państwu specjalne wydanie miesięcznika „Środowisko” przygotowane, jak co roku, z okazji Międzynarodowych Targów Poleco. Udostępniliśmy tamy wielu ważnym dla ochrony środowiska instytucjom, a także firmom, które mają duże osiągnięcia na tym polu. Numer otwieramy tekstami dotyczącymi działalności NFOŚiGW. Od ponad 33 lat Narodowy Fundusz finansuje największe, najważniejsze, strategiczne i innowacyjne przedsięwzięcia proekologiczne w Polsce. W tym czasie podpisano ponad 440 tys. umów o wartości 287 mld zł, z czego wartość projektów ze środków krajowych wynosi 194 mld zł. Dzięki pomocy finansowej NFOŚiGW zbudowano lub zmodernizowano blisko 2 tys. oczyszczalni ścieków i ponad 80 tys. km sieci kanalizacyjnej. Pieniądze z Funduszu pomogły również m.in. zbudować siedem spalarni odpadów oraz zwiększyć masę odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi. Wsparcie Funduszu, zwłaszcza w ostatnich latach, pozwoliło również podjąć i realizować wiele projektów mających na celu ochronę powietrza i klimatu. Poprawa jakości powietrza w Polsce to jedno z najważniejszych wyzwań cywilizacyjnych, przed jakimi stoi obecnie nasz kraj. Odpowiedzią na to wyzwanie było m.in. uruchomienie 19 września 2018 roku programu „Czyste Powietrze”. Jego celem jest nie tylko wyraźna poprawa stanu powietrza w Polsce poprzez wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła na paliwo stałe na „czyste” źródła ciepła, ale także poprawa efektywności energetycznej budynków.

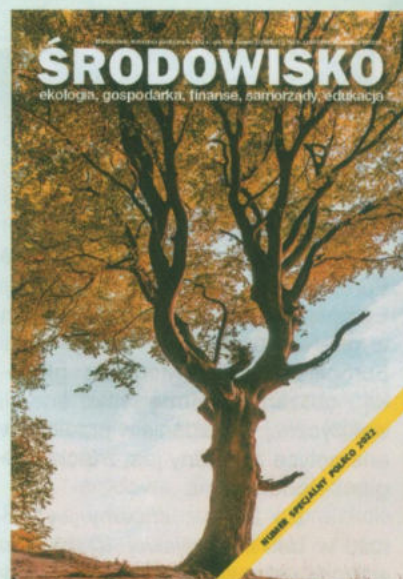
– Program „Czyste Powietrze” jest największym projektem proekologicznym w polskiej historii i jednocześnie najważniejszym projektem służącym skutecznej walce ze smogiem w naszym kraju – mówi Paweł Mirowski, pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów do spraw programu „Czyste Powietrze” i efektywności energetycznej budynków i jednocześnie wiceprezes NFOŚiGW.

Dużo miejsca w numerze poświęcamy lasom. Zamieszczamy tekst dotyczący unijnej recepty na ochronę lasów. Omawiamy m.in. unijną Strategię Leśną, powiązaną ze strategią bioróżnorodności, i jej konsekwencjach dla polskich lasów i polskiej gospodarki. Piszemy o małej retencji w lasach, a także o działaniach na rzecz obszarów podmokłych, które będzie realizowało Biuro Urządzania Lasów i Geodezji Leśnej w ramach programu LIFE. Ponadto dr inż. Artur Rutkiewicz z Instytutu Badawczego Leśnictwa pisze o suszy w lesie.

W specjalnym wydaniu „Środowiska” znajdą też Państwo wiele wywiadów. Rozmawiamy z Krzysztofem Zarębą, prezesem Zarządu Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój”, Michałem Dąbrowskim, przewodniczącym Rady Polskiej Izby Gospodarki Odpadami, Jakubem Tyczkowskim, prezesem Organizacji Odzysku Opakowań Rekopól SA. Prezentujemy też firmy działające w branży gospodarki odpadami: Biuro Maklerskie Banku Ochrony Środowiska, Spółkę Enea Nowa Energia, Rekopól Organizację Odzysku Opakowań, ERP Organizację Odzysku ZSEE, Krośnieńskie Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Komunalne.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru i zapraszamy do prenumeraty naszego wydawnictwa w roku 2023. Można tego dokonać za pośrednictwem dołączonego zamówienia, mailem albo przez naszą stronę internetową.

Spis treści

Ekoserwis	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ	6
W STRONĘ BENEFICJENTA	
INDYWIDUALNEGO	7
CZTERY LATA PROGRAMU „CZyste	
POWIERZCIE”	8
CIEPŁE MIESZKANIE	9
JEST DUŻO ZNAKÓW ZAPYTANIA – Unijna	
recepta na ochronę lasów – J.Z.	11
JUŻ WIDAĆ EFEKTY – Mała retencja w lasach	
– Aldona Żysk	13
ZIELEŃ TO ŻYCIE – A.Z.	15
SUSZA W LESIE – CO NA TO INTERNET?	
– dr inż. Artur Rutkiewicz, Instytut Badawczy	
Leśnictwa	16
POMOC DLA OBSZARÓW PODMOKŁYCH	
– Jacek Żysk	18
EKOLOGICZNY DOM MAKLEPSKI – DM BOŚ –	
wiodący podmiot na krajowym rynku maklerskim	20
NIE MOŻEMY ŻYĆ BEZ DBANIA	
O ŚRODOWISKO – z Michałem Dąbrowskim,	
przewodniczącym Rady Polskiej Izby	
Gospodarki Odpadami rozmawia Jacek Żysk	22
RZĄDZĄCY NIE ZWRACAJĄ UWAGI NA	
GŁOS SPOŁECZNY – z Krzysztofem Zarębą,	
prezesem Zarządu Polskiej Izby Gospodarczej	
„Ekorozwój” rozmawia Jacek Żysk	24
EKOLOGIA PRZED WSKAZKIM	
– Jacek Żysk	26
PSZOK JAKO KROŚNIEŃSKIE CENTRUM	
EDUKACJI ŚRODOWISKOWEJ	
– Wojciech Kliszewski	28
ZDROWIE DZIECI PRZED WSKAZKIM	30
FATALNIE SEGREGUJEMY ODPADY – z	
Jakubem Tyczkowskim, prezesem Organizacji	
Odzysku Opakowań Rekopól SA rozmawia	
Jacek Żysk	31
ŚRODOWISKOWE OZNAKOWANIA	
NA OPAKOWANIACH – Przegląd krajowy	
i wybranych rynków europejskich	
– Magda Biernat-Kopczyńska	32
EDUKACJA EKOLOGICZNA: PRIORYTET	
W REKOPOLU	34
OD PONAD 15 LAT POMAGAMY KLIENTOM	
OGRANICZAĆ ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO	
– Grant Kinsman, dyrektor ERP ds.	
Operacyjnych na Europie i Amerykę Północną	35
CO SIĘ DZIEJE W EUROPIE I DLACZEGO	
TO WAŻNE? – Mikołaj Józefowicz, dyrektor	
generalny ERP Polska Organizacja Odzysku	
SEE i Organizacja Odzysku Opakowań SA	36
ECO DESIGN – MODA CZY STANDARD	
RECYKLINGU? – Paweł Palus, dyrektor opera-	
cynny, ERP Polska	38
EDUKACJA DAJE OWOCE	40

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok trzydziesty
listopad 2022 r.,
nr 11(599)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Zysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Ereczmia - Przemysł (erechm-
la@wp.pl), Krystyna Forowicz (kry-
styna.forowicz@gmail.com), Mariusz
Gadomski - Lublin (margadomski@
neostrada.pl), Katarzyna Kaczorow-
ska (wyena@nieruchomosci.house),
Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl),
Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@
prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.
kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka
(ela.strucka@maxpress.pl), Paweł
Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Al-
dona Zysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności
za treść ogłoszeń. Jednocześnie redak-
cja zastrzega sobie prawo do adiacji
tekstów, dokonywania skrótów oraz
nadawania własnych tytułów, śródtytu-
łów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest
bezpłatnie i bez ograniczeń pod
warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozpowa-
dzany jest wyłącznie w prenumeracie
i niedostępny jest w detalicznej sieci
sprzedaży. Prenumerata roczna (12
numerów) kosztuje 400,00 zł (w tym
podatek VAT w wysokości 8%). Cena
obejmuje koszt wysyłki na terenie
Polski pocztą zwykłą. Informacje na
temat prenumeraty można uzyskać w
wydawnictwie lub redakcji.

Wszystkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez
D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie
Wojewódzkim w Warszawie
pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą
periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Od redaktora

Światowi przywódcy spotkają się 6 listopada w egipskim Sharm El-Sheikh na Konferencji stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP27), aby kontynuować złożone negocjacje dotyczące ram współpracy międzynarodowej i zobowiązań państw w zakresie ochrony klimatu. Tegoroczne spotkanie ma skoncentrować się na potrzebach i zobowiązaniach finansowych, w tym szczególnie na kształtowaniu narzędzi potrzebnych do reagowania na straty i szkody ponoszone w związku ze skutkami zmian klimatu. W przededniu szczytu klimatycznego, 18 i 19 października, odbyła się Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach dwudniowa konferencja PRECOP 27 poprzedzająca Szczyt zorganizowana przez United Nations Global Compact Network Poland oraz Grupę PTWP. Zamieszczamy relację z tej konferencji.

Międzynarodowy Kongres Ochrony Środowiska ENVICON już po raz dwudziesty szósty zgromadził zainteresowanych problemami ochrony środowiska. Do Poznania przybyli przedstawiciele biznesu, firm komunalnych, organizacji branżowych, a także członkowie administracji rządowej i samorządowej oraz naukowcy. Chętni mogli też śledzić obrady online. Kongres jest przez wielu uznawany za największe i najbardziej rozpoznawalne wydarzenie dotyczące ochrony środowiska w Polsce.

W tym roku odbyło się 7 sesji tematycznych i 8 paneli dyskusyjnych, a do udziału w obradach zaproszono 60 prelegentów i panelistów. Kongres został podzielony na 4 bloki tematyczne: energia, odpady, woda i klimat oraz biznes, nauka, technologia. Przedstawiamy niektóre wątki obrad Kongresu.

Zgodnie z ostatnimi decyzjami sejmu, w związku z brakiem dostępności paliw stałych przed nadchodzącym sezonem grzewczym, zawieszony został zakaz sprzedaży węgla brunatnego niespełniającego norm jakościowych oraz unie-
możliwiono karanie przedsiębiorców za sprzedaż takiego paliwa. Już po paru dniach Polska Grupa Energetyczna ogłosiła, że wprowadza do obrotu detalicznego ten surowiec. Dlaczego spalanie węgla brunatnego w domowych instalacjach grzewczych to fatalny pomysł i jak to wpłynie na nasze zdrowie?

– Spalanie węgla brunatnego w domowych instalacjach grzewczych to fatalny pomysł z punktu widzenia naszego zdrowia – ten rodzaj węgla jest najbardziej emisyjny, wskutek procesu jego spalania do powietrza dostają się ogromne ilości szkodliwych pyłów zawieszonych, tlenki siarki czy rtęć. Niestety obawiamy się, że tej zimy powietrze w Polsce będzie szczególnie zanieczyszczone, co bezpośrednio przełoży się na większą liczbę hospitalizacji, rozwoju chorób przewlekłych i zgonów – ostrzega Weronika Michalak, dyrektorka HEAL Polska, organizacji analizującej wpływ czynników środowiskowych na zdrowie ludzi.

Co czwarty Polak jest narażony na zagrożenia związane ze złymi warunkami panującymi w pomieszczeniach, a 12% Polaków o niskich dochodach nie jest w stanie ogrzać swoich domów. Co więcej, 65% nie posiada wystarczających oszczędności, by utrzymać swój standard życia przez okres dłuższy niż trzy miesiące w przypadku utraty przychodów – wynika z najnowszego raportu „Barometr zdrowych domów”, opublikowanego przez firmę VELUX. Omawiamy ten raport.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska” i do prenumeraty naszego wydawnictwa w roku 2023.

Jacek Zysk

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska	
Przedstawicielstwo w Polsce	6
NADAL TRZEBA DZIAŁAĆ NA RZECZ KLIMATU PRECOP 27 – Oprac. J.Z.	8
TEJ ZIMY W POLSCE POWIETRZE BĘDZIE BRUNATNE – HEAL Polska	10
ZIELONA TRANSFORMACJA – Jacek Zysk	12
SPÓR O TARYFY – Aldona Zysk	14
SZKLANKA WODY NA WAGĘ ŻŁOTA – Krystyna Forowicz	16
CZY WARTO WDROŻYĆ ESG? – Aldona Zysk	18
SPOTKANIA W DOBRYM KLIMACIE – POLECO 2022 – J.Z.	20
NIE MOŻEMY CZEKAĆ Z TRANSFORMACJĘ ENERGETYCZNĄ BUDYNKÓW – Barometr zdrowych domów – J.Z.	22
DEKARBONIZACJA BUDYNKÓW – A.Z.	24
CZY KLIMATYCZNE ZAWIROWANIA MOGĄ WYMIEŚĆ LASY? – dr inż. Adam Wójcicki	26
TRANSPORT W OCZACH POKOLEŃ – Jacek Zysk	28
CZAS NA GEOTERMIE – Krystyna Forowicz	30
FIRMY WYBIERAJĄ OZE – Mariusz Gadomski	32
ZIELONY LAUR PO RAZ 16. – 25-lecie Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwoj” – J.Z.	34
TREND NA „ZIELONE BIURO” – Arkadiusz Cegiętka	35
EKOLOGICZNE MIASTA NAGRODZONE – A.Z.	36
20 LAT ŚWIĘTA DRZEWA – A.Z.	38
SMAKI KOCIEWIA – Tomasz Kowalik	39
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ WZMOCNIJ KOŚCI DZIĘKI ODŻYWIANIU – Aldona Zysk	40
	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i ekologią.

Rok trzydziesty
grudzień 2022 r.
nr 12(600)/2022
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Zysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowo@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Zysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 400,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**

Od redaktora

Te już 30 lat i 600 numerów, ponad 60 tys. stron maszynopisu. Przypominamy historię „Środowiska”, a przy okazji dziękujemy wszystkim autorom, rozmówcom, współpracownikom, dzięki którym nasze pismo żywo i obiektywnie reaguje na wszystko, co w ochronie środowiska istotne. Mamy nadzieję, że uda nam się nadal wypełniać misję edukacyjno-informacyjną, a „Środowisko” zyska nowych czytelników, bo jedno nie podlega dyskusji: tematów do kolejnych artykułów na pewno nie zabraknie.

Również dlatego ten numer nie jest świąteczny, mimo naszego jubileuszu i zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku. W branży ochrony środowiska miały miejsce bardzo istotne wydarzenia, a najważniejszym była Konferencja stron ramowej konwencji NZ w sprawie zmian klimatu – UNFCCC COP27. Brali w niej udział szefowie państw i rządów oraz liderzy biznesu z całego świata. Zamieszczamy podsumowanie szczytu klimatycznego, którego najważniejszym osiągnięciem była zgoda na utworzenie specjalnego funduszu na potrzeby kompensacji strat i szkód, będących skutkiem zjawisk związanych z kryzysem klimatycznym w krajach najuboższych i najbardziej na nie narażonych. Chociaż jak podkreślają komentatorzy nawet najlepiej działający fundusz strat i szkód nie pomoże, jeśli nie uda się zahamować wzrostu emisji, a pod tym względem efekty negocjacji rozczarowują. Nie udało się bowiem wzmocnić zapisów mówiących o przyspieszeniu wysiłków w zakresie stopniowego wycofywania się z wykorzystania węgla i z nieefektywnych subsydiów dla paliw kopalnych.

Komitet Naukowy Koalicji Klimatycznej wzywa polski rząd do pilnej poprawy warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii w Polsce, w tym do natychmiastowego odblokowania możliwości rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie, a także do nadania najwyższego priorytetu poprawie efektywności energetycznej. Polscy przedstawiciele różnych dziedzin nauki we wspólnym apelu wskazują na zagrożenia związane z uzależnieniem krajowej gospodarki od paliw kopalnych oraz na korzyści, jakie może nam zapewnić właściwie przeprowadzona zielona transformacja. Drukujemy ten apel.

Zamieszczamy relację z Kongresu ESG – Polska Moc Biznesu, debaty na tematy społeczne, gospodarcze, ekologiczne oraz dotyczące zdrowia publicznego i zarządzania biznesem w kontekście trendów światowych, polityki Unii Europejskiej oraz polskiej perspektywy. Omawiamy także konferencję Banku Ochrony Środowiska „Idea-Biznes-Klimat”, podczas której mówiono m.in. o roli banków w dążeniu do neutralności klimatycznej.

I na koniec akcent świąteczny – piszemy o karpie. Większość Polaków nie wyobraża sobie kolacji wigilijnej bez karpia smażonego, w galarecie, po żydowsku czy w jeszcze innej postaci. Karp stał się symbolem Wigilii świąt Bożego Narodzenia. Od czasów przedwojennych jesteśmy potęgą zarówno pod względem technologicznym, produkcyjnym, jak i obszarowym w hodowli karpia. Ta polska ryba tak naprawdę nie jest jednak polską – pochodzi z rejonu Morza Kaspijskiego i jest starsza od człowieka. Na Ziemi pojawiła się około 3 milionów lat temu.

Życzymy Państwu spokojnych Świąt Bożego Narodzenia i szczęśliwego Nowego Roku. Zapraszamy do lektury całego numeru „Środowiska” i mamy nadzieję, że pozostaną Państwo naszymi Czytelnikami również w roku 2023.

2022 Kcz. 038

Spis treści

fot. Paweł Wójcik

600 NUMERÓW ŚRODOWISKA – Paweł Wójcik, Jacek Zysk	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
MUSIMY WYKAZAĆ SIĘ SOLIDARNOŚCIĄ KLIMATYCZNĄ – COP27 – J.Z.	8
POLSKA MOC BIZNESU – Oprac. J.Z.	10
ELEKTRYKI SPOSOBEM NA KRYZYS – Mariusz Gadomski	12
WĘGIEL ALBO ZDROWIE – HEAL Polska	14
ODBLOKOWANIE OZE! – Apel Komitetu Naukowego Koalicji Klimatycznej	15
W SEJMIE, SENACIE, URZĘDZIE RADY MINISTRÓW	17
STANDARDY JAKOŚCI ŚRODOWISKA (POWIETRZA) A STANDARDY EMISYJNE POWIETRZA – dr Bartosz Draniewicz	23
SZKOLENIE WSTĘPNE Z OCHRONY ŚRODOWISKA W ŚWIETLE ISO 14 001 – dr Magdalena Micińska	27
OGRANICZENIA POLSKIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W UNII EUROPEJSKIEJ – J.Z.	29
WIATRANKI NA ŁĄDZIE I MORZU – Oprac. A.Z.	30
IDEA-BIZNES-KLIMAT – Konferencja Banku Ochrony Środowiska – Oprac. J.Z.	32
POWRÓT DO PIONU I NIE TYLKO – dr inż. Adam Wójcicki	34
NIE TYLKO DIAMENTY – Krystyna Forowicz	36
WALKA CZY POKOJOWE WSPÓŁISTNIENIE – Krystyna Forowicz	38
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	40
KARP NIE TYLKO NA ŚWIĘTA – Aldona Zysk	42